آیا دختر خانم‌ها هم می‌توانند عمل فریز تخمک انجام دهند؟

19 مهر 1401

چند سالی است با افزایش سن ازدواج، احتمال تخمک‌گذاری و در نتیجه فرزنددار شدن برای خانم‌ها رفته رفته کمتر می‌شود. یکی از راه حل‌هایی که علم برای حفظ باروری پیش روی این خانم‌ها می‌گذارد، فریزکردن تخمک است. در واقع این عمل ذخیره و پس اندازی است که افراد آینده نگری که در چنین شرایطی قرار دارند، می‌توانند از آن بری فرزنددارشدن در آینده بهره ببرند. لازم به ذکر است که این عمل می‌تواند برای خانم‌هایی با شرایط خاص دیگر نیز مورد استفاده قرار بگیرد. ایرنا زندگی درباره شرایط فریزکردن تخمک با دکتر آتوسا کریمی، متخصص زنان و زایمان گفت‌وگویی انجام داده است که در ادامه آن را می‌خوانید.

فریز کردن تخمک چیست و انجام آن به کدام دسته از بانوان توصیه می شود؟

یکی از روش‌های حفظ باروری، فریزکردن تخمک است که برای شرایط خاصی استفاده می‌شود. این شرایط می‌تواند برای خانم‌هایی استفاده شود که سن آنها از 34 سال بالاتر رفته و هنوز ازدواج نکرده‌اند. مثل دختر مجردی که حدود 38 سال سن دارد و ممکن است تا سه ـ چهارسال آینده هم ازدواج نکند، می‌تواند از فریز کردن تخمک استفاده کند و اگر چند سال دیگر ازدواج کرد برای حفظ باروری خود از این تخمک‌ها استفاده کند.

گروه دیگر که می‌توانند از این روش برای حفظ باروری استفاده کنند بیماران مبتلا به یک بیماری خاص هستند که ممکن است نیاز به درمان‌های تکمیلی داشته باشند. مثلا یک خانم که مبتلا به سرطان پستان است، قبل از شروع شیمی درمانی یا پرتودرمانی می‌تواند از پزشک مربوط به سرطان(انکولوژیست) برای استفاده از داروهای هورمونی اجازه بگیرد و تخمک خود را فریز کند. گروه دیگر زنانی هستند که ذخیره تخمدان آنها کم شده است. این افراد هم می‌توانند فریز تخمک برای ذخیره آن را انجام دهند.

کشور ما یکی از پیشگامان فراهم کردن این امکانات خدماتی و درمانی در منطقه بوده است.شرایط فریز کردن تخمک چیست و چه قوانینی برای آن وضع شده است؟

برای فریز تخمک یک شرط سنی وجود دارد که معمولا از سن 18 تا حدود 38 سال است. زیرا بعد از این سن و هنگامی که خانم‌ها به 40 می‌رسند کیفیت تخمک‌ها پایین می‌آید و معمولا توصیه به فریز نمی‌شود. شرط دیگر این است که حتما از پزشک معالج زنان دارای بیماری زمینه ای به صورت کتبی اجازه گرفته شود که مصرف داروهای هورمونی برای آن‌ها ضرر و آسیب نداشته باشد.

فریز کردن تخمک به چه روشی انجام می‌شود؟

از روز دوم یا سوم خونریزی ماهانه، داروهای هورمونی تحریک کننده رشد فولیکول‌ها تزریق می‌شود و معمولا این تزریقات به صورت روزانه است. برخی از انواع هورمون‌ها هستند که تزریق آنها ممکن است هرچند روز یک بار باشد ولی معمولا داروها شبیه داروهای سیکل درمانی آی وی اف(IVF) است و تزریقات هرروزه وجود دارد. معمولا این دوره تزریق از روز دوم و سوم خونریزی ماهانه شروع می‌شود و چیزی حدود تقریبا 8 تا 12 روز تزریق داروها ادامه دارد و در این مدت در فاصله هر چهار- پنج روز یک بار، سونوگرافی انجام می‌شود برای این که رشد فولیکول‌ها که تحت تأثیر این داروهای تزریقی هورمونی قرار دارد، پایش شود.

وقتی که رشد فولیکول‌ها به اندازه کافی رسید و حدود 18 تا 20 میلی متر شد داروی آزادسازی تخمک تجویز می‌شود و نوبت عمل تخمک‌گیری یا همان پانکچر داده می‌شود که تحت بیهوشی انجام می‌شود و توسط همکاران جنین شناس، زیر میکروسکوپ سلول تخمک از مایع داخل فولیکولی جدا می‌شود و برای فریز آماده می‌شود که کار فریز تخمک هم انجام خواهد شد.

چه مراکزی به صورت استاندارد و اصولی این عمل را انجام می‌دهند؟

از نظر قانونی همه مراکزی که مجوز آی وی اف(IVF) دارند می‌توانند کار فریز تخمک را نیز انجام دهند. این کار حتما باید تحت نظر فلوشیپ‌های درمان ناباروری و متخصص زنانی باشد که در حوزه درمان ناباروری و حفظ باروری تجربه دارند و کار می‌کنند. این مراکز، می‌توانند خصوصی یا دولتی باشند. این تخمک‌ها را می‌توان تا مدت‌ها به صورت فریز نگه داشت. بعد در زمان مناسب برای بارداری خانم، از فریز خارج می‌شود.

آیا عمل فریز کردن تخمک تحت پوشش بیمه است؟

داروهای درمان ناباروری این روزها تحت پوشش بیمه‌ها قرار دارند. بر حسب نوع بیمه، ممکن است پوشش بعضی بیمه‌ها بیشتر یا کمتر باشد اما طبق تعرفه بیمه پایه، تحت پوشش قرار می‌گیرند. از نظر اتاق عمل هم باز بستگی به نوع بیمه پایه فرد دارد. برحسب آن ضریب، تحت حمایت بیمه قرار می‌گیرد. برخی از بیمه‌ها در یک سال اخیر بخشی از هزینه عمل پانکچر یا تخمک‌گیری و آی وی اف را تحت پوشش قرار داده‌اند و طبق تعرفه‌ای که بیمه طرف قرارداد با بیمار دارد می‌تواند از بیمه هزینه‌اش را دریافت کند.

هزینه فریز کردن تخمک چقدر است؟

هزینه فریز کردن تخمک بستگی به داروها دارد. مثلا ذخیره تخمدان یک فرد خیلی کم است در آن صورت داروهای بیشتری باید استفاده کند و برعکس. اگر بخواهیم معیار را در مصرف داروهای ایرانی بگیریم حداقل هزینه آن حدودا 3 تا 5 میلیون خواهد بود. طبیعتا اگر فردی بخواهد از داروهای خارجی استفاده کند هزینه داروی او بیشتر خواهد بود.

آیا فریزکردن تخمک عوارضی بر سلامت جنین خواهد داشت؟

تخمک‌ها تحت فریز باقی می‌مانند و هر زمان که نیاز باشد، از فریز در می‌آیند. نمونه همسر (اسپرم) به این تخمک‌ها تزریق می‌شود و جنین‌ها زیرمیکروسکوپ دیده می‌شوند و به حسب شرایط به صورت جنین‌های سه یا پنج روزه انتقال داده می‌شوند. همه چیز به صورت طبیعی و مرحله به مرحله انجام می شود و به همین دلیل این عمل عوارضی برای سلامت جنین ندارد.زوجین زیادی از طریق همین روش بارداری را موکول به آینده کرده و سپس در زمان مناسب بچه دار شده اند و نوزاد آن ها مانند دیگر نوزادان سالم به دنیا آمده است.خوشبختانه این امکانات در دسترس دختر خانم هایی که سن آن ها بالا

رفته و هنوز ازدواج نکرده اند و همچنین زوج هایی که فعلا شرایط لازم برای بچه دار شدن را در خود نمی بینند وجود دارد و با وجود آن می توان به فرزند آوری در آینده امیدوار تر شد.